

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia2009 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie komisji lekarskich
oraz wynagradzania za udział w ich pracy**

Na podstawie art. 26 ust. 3 oraz art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 2006 r. w sprawie komisji lekarskich oraz wynagradzania za udział w ich pracy (Dz. U. Nr 18, poz. 142) § 23 otrzymuje brzmienie:

„§ 23 1. Osobom wchodzącym w skład powiatowej lub wojewódzkiej komisji lekarskiej przysługuje dodatkowe wynagrodzenie, obliczone jako iloczyn:

- 1) dla przewodniczącego komisji – kwoty ustalonej corocznie przez wojewodę, nie mniejszej niż 80 zł i nie większej niż 120 zł oraz liczby posiedzeń, którym przewodniczył;
 - 2) dla lekarza – członka komisji oraz sekretarza tej komisji – kwoty ustalonej corocznie przez wojewodę, nie mniejszej niż 70 zł i nie większej niż 100 zł oraz liczby posiedzeń, w których uczestniczyli;
 - 3) dla każdej osoby średniego personelu medycznego – kwoty ustalonej corocznie przez wojewodę, nie mniejszej niż 60 zł i nie większej niż 80 zł oraz liczby posiedzeń, w których uczestniczyła.
2. Wojewoda ustalając wysokość kwot, o których mowa w ust. 1, uwzględnia wysokość zaplanowanych środków w budżecie województwa na cele związane z poborem.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

PREZES RADY MINISTRÓW

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały opublikowane w Dz.U. z 2004 r. Nr 277, poz. 2742, z 2005 r. Nr 180, poz. 1496, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 220, poz. 1600, z 2007r. Nr 107, poz. 732 i nr 176, poz. 1242 oraz z 2008 r. Nr 206, poz. 1288.

UZASADNIENIE

Przedkładany projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie komisji lekarskich oraz wynagradzania za udział w ich pracy oparty jest na upoważnieniu zawartym w art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej. Propozycja nowelizacji przedmiotowego aktu prawnego wynika nie tylko z relatywnie niskich stawek wynagrodzeń osób powoływanych do składów wojewódzkich i powiatowych komisji lekarskich, ale także z konieczności pozyskania do tych komisji lekarzy i pracowników średniego personelu medycznego, gwarantujących właściwą jakość badań lekarskich, realizowanych podczas kwalifikacji wojskowej (zgodnie z projektowanymi rozwiązaniami w zakresie profesjonalizacji Sił Zbrojnych RP, zespół przedsięwzięć składających się na kwalifikację wojskową obejmuje zakres dotychczasowego „poboru”).

Przedmiotowe badania, realizowane na rzecz oceny zdolności obywateli do czynnej służby wojskowej, należą do kategorii przedsięwzięć ogólnopństwowych służących potrzebom obronności. Prowadzone są corocznie przez 16 wojewódzkich i około 400 powiatowych¹⁾ komisji lekarskich, które powołują wojewodowie. Badaniami obejmowane są osoby kończące w danym roku kalendarzowym 19 lat życia oraz starsze, które nie dopełniły tego obowiązku w wieku lat 19, bądź złożyły wnioski o powtórne orzeczenie kategorii zdolności do czynnej służby wojskowej.

Trafność diagnostyczna badań oraz poprawność merytoryczna i formalno-prawna orzeczeń lekarskich wydawanych podczas kwalifikacji wojskowej leży zarówno w interesie Sił Zbrojnych RP, jak i osób poddawanych tej procedurze. Na możliwość uzyskania powyższego rzutują czynniki motywacyjne stosowane przez organy powołujące komisje lekarskie, a w tym poziom wynagradzania osób wchodzących do ich składów.

Zasady wynagradzania członków komisji lekarskich określa art. 30 ust. 2 powołanej ustawy, natomiast sposób ustalania tego wynagradzania jest przedmiotem regulacji § 23 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 2006 r. w sprawie komisji lekarskich oraz wynagradzania za udział w ich pracy, wydanego na podstawie art. 30 ust. 3 ustawy.

Wysokość wynagrodzenia brutto członków komisji lekarskich, wynikająca z ww. przepisów wynosi: 80 zł dla przewodniczącego wojewódzkiej lub powiatowej komisji lekarskiej, 70 zł dla lekarzy i sekretarzy komisji lekarskich oraz 60 zł dla tzw. średniego personelu medycznego – brutto za jeden dzień pracy komisji. Obciążenie finansowe z tytułu ww. wynagrodzeń wyniosło w 2008 r. ok. 4,7 mln zł. Wydatki te realizowane są z budżetu państwa, z części, którą dysponują wojewodowie (art. 30 ust. 5 ustawy).

Przyjmując, iż w trakcie jednego dnia pracy powiatowej komisji lekarskiej poddawanych jest badaniom lekarskim oraz orzecznictwu o zdolności (lub jej braku) do czynnej służby wojskowej nie mniej niż 35 osób, oferuje się brutto: przewodniczącemu komisji nie więcej niż 2,28 zł, lekarzom i sekretarzowi komisji maksymalnie po 2,00 zł oraz tzw. średniemu personelowi medycznemu – po 1,71 zł za realizację wszystkich czynności związanych z wykonaniem badania lekarskiego jednej osoby oraz wydania orzeczenia o jej zdolności (lub braku zdolności) do czynnej służby wojskowej. Taka wysokość wynagrodzeń, w opinii osób powoływanych z mocy prawa do składów wojewódzkich i powiatowych komisji lekarskich, jest zbyt niska. Przedstawione stawki nie zadowolają także emerytowanych lekarzy, wśród których, z konieczności, poszukuje się również kandydatów do pracy w takich komisjach. Wynika to, według bezpośrednio zainteresowanych, z dużej uciążliwości prowadzonych badań, a także z

¹⁾ W zależności od liczebności populacji osób podlegających w danym roku obowiązkowi stawiennictwa do kwalifikacji wojskowej, liczba powiatowych komisji lekarskich może być większa lub mniejsza. Np. w 2008 roku powołanych zostało na terytorium państwa 397 powiatowych komisji lekarskich.

wysokiego stopnia odpowiedzialności za wydawane orzeczenia o zdolności do czynnej służby wojskowej. Należy w tym miejscu także podkreślić, iż wynagrodzenie jest wypłacane członkom komisji lekarskich za pracę w tych komisjach, wykonywaną poza godzinami ich pracy zawodowej.

Skutkiem powyższego, zobowiązani z mocy przepisów prawa do uczestniczenia w komisjach lekarze dają wyraz swemu niezadowoleniu odmawiając udziału, bądź zwyczajnie odchodząc z komisji w okresie w którym winny funkcjonować.

Z każdym rokiem potęgują się trudności starostów i wojewodów z pozyskiwaniem lekarzy nie tylko z odpowiednimi kwalifikacjami do wojewódzkich (lekarze z II stopniem specjalności) i powiatowych (chirurg, internista) komisji lekarskich, ale lekarzy w ogóle. W 2008 roku powołani do komisji lekarze, na mocy odpowiednich aktów prawnych wydawanych przez wojewodów, odchodzili z niektórych z nich, w wyniku czego trzeba było już w trakcie trwania kwalifikacji wojskowej (dotychczasowego „poboru”) poszukiwać kolejnych kandydatów i powoływać nowe powiatowe komisje lekarskie - w każdym wypadku 6-8 razy. Miało to miejsce w województwach: lubelskim, łódzkim, opolskim, podlaskim, pomorskim i wielkopolskim. W części powiatów na obszarze województwa podkarpackiego nie powołano komisji, z uwagi na brak możliwości wyegzekwowania od lekarzy poddania się obowiązkowi uczestnictwa w ich pracach (art. 49 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i dentysty nakłada na lekarzy obowiązek uczestniczenia w składach wojewódzkich i powiatowych komisji lekarskich, lecz nie przewiduje żadnych sankcji za odmowę realizacji tej powinności). W związku z tym, osoby z tych powiatów, podlegające obowiązkowi stawienia się do komisji lekarskich funkcjonujących na terenie sąsiednich powiatów, co powodowało, iż przedsięwzięcie to stawało się dla takich osób męczące, a dla państwa bardziej kosztowne (konieczność wypłaty świadczeń za przejazdy i utracone zarobki). W niektórych województwach (podlaskie) lekarze kończąc w 2008 roku pracę w komisjach oświadczyli, iż uczestniczyli w ich pracach po raz ostatni. W województwie mazowieckim zaistniała wymuszona konieczność tworzenia komisji w drodze delegowania lekarzy zatrudnionych w zakładach opieki zdrowotnej funkcjonujących w strukturach resortu spraw wewnętrznych i administracji. Wypada także zauważyć, że kierownicy zakładów opieki zdrowotnej coraz częściej odmawiają, z uwagi na konieczność wypełniania zobowiązań wobec pacjentów, zwalniania z pracy lekarzy zatrudnionych na kontraktach w tych zakładach, do pracy w komisjach lekarskich, pomimo, iż obligują ich do tego przepisy art. 30 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP. Zatem starostowie i wojewodowie mają coraz większe trudności z pozyskiwaniem do składów komisji lekarskich lekarzy zatrudnionych w ZOZ-ach, nie tylko w godzinach ale także poza godzinami ich pracy zawodowej.

Taka sytuacja może w coraz większym stopniu dezorganizować kwalifikację wojskową i stawać się uciążliwa nie tylko dla organów administracji publicznej odpowiedzialnych za jej organizację i prowadzenie, ale przede wszystkim dla obywateli zobowiązanych do stawienia się przed komisjami lekarskimi. Według przeważającej części wojewodów, przedstawione wyżej przykłady mogą stanowić przesłanki do dezorganizacji systemu oceny zdolności obywateli do czynnej służby wojskowej, czego finalnym rezultatem może okazać się brak możliwości wywiązywania się przez organy administracji publicznej z ustawowych zadań.

Na tle powyższego, wojewodowie dostrzegają możliwość zapobieżenia skutkom dezorganizacji kwalifikacji wojskowej w drodze podwyższenia stawek wynagrodzeń za pracę w wojewódzkich i powiatowych komisjach lekarskich przynajmniej do poziomu:

- 120 zł dla przewodniczącego komisji lekarskiej (powiatowej i wojewódzkiej),
- 100 zł dla lekarza – członka komisji lekarskiej i sekretarza komisji lekarskiej (powiatowej i wojewódzkiej),
- 80 zł dla każdej osoby średniego personelu medycznego powiatowej komisji lekarskiej za każdy dzień pracy komisji.

Przyjęcie proponowanych stawek mogłoby zostać uznane, na obecnym etapie, jako adekwatne do uciążliwości i odpowiedzialności lekarzy oraz średniego personelu medycznego za wykonywaną w komisjach pracę. Wydatki z tego tytułu wzrosłyby w roku 2009 i latach następnych z ok. 4,7 mln do ok. 6,7 mln zł rocznie, a zatem byłoby to ok. 2 mln zł więcej w porównaniu do roku 2008 i lat poprzednich (w sytuacji, gdyby we wszystkich województwach zostały zastosowane w przedstawionym wyżej wymiarze). Proponowane stawki stanowią odpowiednio: 4,13%, 3,44% oraz 2,75% przeciętnego wynagrodzenia za IV kwartał 2007 roku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w dniu 11 lutego 2008 roku w „Monitorze Polskim” Nr 13, poz. 141, a zatem będą w dalszym ciągu prawie dwu – trzykrotnie niższe od limitu określonego w art. 30 ust. 3 ustawy (za każdy dzień pracy 10% przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym „Monitor Polski” za kwartał poprzedzający wypłatę wynagrodzenia. W IV kwartale 2007 r. wysokość przeciętnego wynagrodzenia wynosiła 2899,83 zł). Biorąc pod uwagę dynamikę wzrostu wynagrodzeń w 2008 roku, wskaźniki wysokości proponowanych stawek, obliczane w stosunku do wysokości przeciętnego wynagrodzenia za IV kwartał 2008 roku, mogą być najprawdopodobniej jeszcze niższe. W tym miejscu wypada bowiem nadmienić, że wskaźnik wysokości nowych stawek wynagrodzeń, które weszłyby w życie w 2009 roku, będzie liczony w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia za IV kwartał 2008 roku.

Środki finansowe na powyższe mogą zostać wyasygnowane jedynie z budżetu państwa w drodze odpowiedniego zwiększenia właściwego rozdziału w części, którą dysponują wojewodowie, tj. pieniędzy przyznawanych na kwalifikację wojskową (dotychczas „komisje poborowe” część 85, dział 750; rozdział 75045 ustawy budżetowej). W tym miejscu należy wskazać, iż w dniu 1 października MSWiA zwróciło się do wszystkich wojewodów o wyrażenie opinii w sprawie możliwości zaplanowania w budżetach województw na 2009 rok środków pozwalających na sfinansowanie podwyżek wynagrodzeń w przedstawionej wyżej skali. Połowa wojewodów (Dolnośląski, Lubelski, Lubuski, Łódzki, Mazowiecki, Podkarpacki, Podlaski i Świętokrzyski) zabezpieczyła środki niezbędne do sfinalizowania proponowanych nowych stawek. Pozostali warunkują zapewnienie środków przyznaniem im zwiększonego limitu finansowego przez Ministra Finansów.

Należy także podkreślić, iż wyszczególnione województwa od kilku już lat planują budżety w sposób pozwalający im na wygospodarowanie środków na podniesienie poziomu wynagrodzeń komisji lekarskich. Jedyną przeszkodą uniemożliwiającą zastosowanie w praktyce podwyższonych stawek jest brak podstawy prawnej. W tej sytuacji, a także biorąc pod uwagę fakt, że ww. województwa borykają się najbardziej z problemem powoływania komisji lekarskich, uważa się za zasadne przyjęcie rozwiązania zaproponowanego w projekcie rozporządzenia, tj. określenie przedziałów w stawkach wynagrodzeń, co pozwoli wojewodom posiadającym środki reagować bardziej elastycznie na oczekiwania finansowe członków komisji lekarskich. W kolejnych latach umożliwi to pozostałym województwom zwiększanie poziomu wynagrodzeń komisji lekarskich, w miarę dysponowania środkami na ten cel. Zaproponowano także, iż wysokość stawek dla osób wchodzących w skład wojewódzkich i powiatowych komisji lekarskich ustalać będą wojewodowie w oparciu o sposób określania wynagrodzenia zaprojektowany w ust. 1 nowelizowanego § 23 oraz zaplanowane w budżecie województwa środki na ten cel.

Konieczność wyasygnowania z budżetu państwa środków na realizację postanowień projektowanego rozporządzenia zasygnalizowana została w opinii do projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie „Programu profesjonalizacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2008-2010”.

Ocena skutków regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje projekt aktu prawnego.

Projektowane rozporządzenie dotyczy: wojewódzkich i powiatowych komisji lekarskich powoływanych przez wojewodów, wojewodów oraz organów samorządu terytorialnego szczebla powiatu realizujących przedsięwzięcia z zakresu poboru.

2. Konsultacje społeczne.

Projekt rozporządzenia:

- 1) stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. Nr 169, poz. 1414) został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronach internetowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Do pierwotnej wersji projektu w tym trybie nie zostały zgłoszone żadne uwagi;
- 2) pierwotna wersja projektu została skierowana do rozpatrzenia przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, która zaopiniowała go pozytywnie;
- 3) projekt został skonsultowany z wojewodami; ich wyniki omówiono na str. 3 uzasadnienia.

3. Wpływ regulacji na realizację zadań w dziedzinie obronności państwa.

Projektowana nowelizacja wywiera istotny wpływ na realizację zadań w dziedzinie obronności państwa, z uwagi na fakt, iż reguluje materię w zasadniczy sposób rzutującą na możliwość gromadzenia rezerw osobowych dla zaspokajania potrzeb Sił Zbrojnych RP.

4. Wpływ regulacji na dochody i wydatki budżetu oraz sektora finansów publicznych.

Wejście w życie rozporządzenia spowoduje dodatkowe skutki finansowe dla budżetu państwa w części, którą dysponują wojewodowie docelowo w łącznej wysokości ok. 2 mln zł w każdym roku. Źródłem pokrycia dodatkowych wydatków może być jedynie budżet państwa. Zgodnie, bowiem z art. 30 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, koszty wynagrodzeń osób wchodzących w skład powiatowych i wojewódzkich komisji lekarskich pokrywane są z budżetu państwa, z części, którą dysponuje wojewoda.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Wydanie przedmiotowego rozporządzenia, z uwagi na swój zakres przedmiotowy, nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowany akt prawny nie będzie miał wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Zgodność regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Projektowana regulacja nie podlega przepisom prawa Unii Europejskiej.